

ชื่อรายงานการวิจัย:	การศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์
ผู้วิจัย:	ดร. ประมูล สารพันธ์, ผศ. ดร. อินตา ศิริวรรณ
ส่วนงาน:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ปีงบประมาณ:	๒๕๕๐
ทุนอุดหนุนการวิจัย:	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีที่เหมาะสมและรายวิชาสามัญที่พระภิกษุสามเณรควรจะได้ศึกษาในหลักสูตรพระปริยัติธรรมดังกล่าว โดยที่ปัจจุบันนี้สถาบันพระพุทธศาสนามีสิทธิอันชอบธรรมตามกฎหมายที่จะจัดการศึกษาคณะสงฆ์กับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับพระภิกษุสามเณรได้ เมื่อมีสิทธิและโอกาสอันดีเช่นนี้รูปแบบการจัดการศึกษาในหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีควรจะได้รับการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นรูปแบบที่น่าสนใจและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น ดังนั้น จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้เพื่อศึกษาหารูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมที่เหมาะสมดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ๒๖ รูป/คน เป็นพระภิกษุสงฆ์ ๑๖ รูป และเป็นคฤหัสถ์ ๑๐ ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ ประกอบด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ๕ รูปแบบ และคำถามปลายเปิดสำหรับแต่ละรูปแบบ

จากผลการศึกษาวิจัย พบว่า คณะสงฆ์ควรพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีให้เป็นไปตามบทบาทบัญญัติแห่งกฎหมายการศึกษาที่ให้สิทธิสถาบันพระพุทธศาสนาจัดการศึกษาได้ รูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีที่เหมาะสม ซึ่งควรจะนำมาใช้ ได้แก่รูปแบบที่เปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรได้เรียนวิชานกธรรม-บาลี และวิชาสามัญควบคู่กันไปตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับปริญญาเอก วิชาที่พระภิกษุสามเณรควรจะได้ศึกษาในหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ได้แก่วิชาภาษาต่างประเทศ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งก็คือวิชาพื้นฐานการศึกษาที่เรียนและสอนกันอยู่ในสถานศึกษาโดยทั่วไปนั่นเอง ดังนั้น คณะสงฆ์หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ควรจะต้องถือโอกาสนี้พัฒนาปรับปรุงการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม

และแผนกบาลี ให้เหมาะสมกับกาลสมัย ถ้าพลาดโอกาสนี้แล้ว การศึกษาของคณะสงฆ์ก็จะล่าหลังก้าวไปไม่ทันกับสถาบันการศึกษาอื่น ในทางตรงกันข้าม ถ้าพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี โดยให้พระภิกษุสามเณรมีโอกาสเรียนวิชานักธรรม – บาลี และวิชาสามัญควบคู่กันไปตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จนถึงระดับปริญญาเอกตามผลการวิจัยนี้แล้ว หลักสูตรพระปริยัติธรรมก็จะตอบสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียนได้มากขึ้น และจะทำให้เด็กนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้วหันมาสนใจบวชเรียนในพระพุทธศาสนามากขึ้น นอกจากนั้น รูปแบบการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีนี้อาจจะเป็นที่นิยมแพร่หลาย และถูกนำไปประยุกต์ใช้ในระบบโรงเรียนโดยทั่วไป จนกลายเป็นว่า การศึกษาพระพุทธศาสนาไม่ใช่เรื่องของพระภิกษุสามเณรเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่จะต้องศึกษาเล่าเรียนอย่างจริงจังแต่เป็นเรื่องของเด็กนักเรียนในระบบโรงเรียนทั่วไปจะต้องศึกษาเล่าเรียนอย่างจริงจังด้วย ในที่สุด พระพุทธศาสนาก็จะเจริญก้าวหน้าและดำรงมั่นเพื่อความสงบสุขของปวงชนชาวไทยและชาวโลกตลอดไป